

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Quæstio ultima. Quomodo explicanda, quæ docet in posterioribus verbis
hujus ultimi Capitis, & totius libri Theologiæ mysticæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

mo; est enim scientia DEI sapientia, cum res cognoscatur per aliissimas causas.

Vitius est passio entis, qua quodlibet est individuum in se, & divisum a quolibet alio. *Bonitas* etiam est passio entis, quatenus ens est perfectivum appetitus per modum convenientius ad illum, non tantum secundum rationem specificam ipsius entis, sed etiam secundum esse, quod in rerum natura habet de quo N. Salm. Tom. 3, in 1. 2. diff. 1. dub. 1. DEUM autem esse unum, & bonus, quis poterit negare, nisi, quod non sit unus & bonus, sicut nos unitatem, & bonitatem intelligimus modo sapientia? eodem modo negat Dionysius esse in DEO divinitatem & spiritualitatem, sed, ut ipse addit, ut nos scimus, seu ut nos cognoscimus. Similiter negat in DEO rationem Patris & Filii, & universaliter quidquam esse eorum, que nobis, aut cuique naturae sunt cognita, neque aliquide eorum que non sunt, nec aliquid eorum, que sunt, id est, nec aliquid ex rebus, quae cognoscit humana, vel angelica mens, ne caliquid ex rebus, quae habent existentiam, aut essentiam creatam, nec ex rebus, quae non existunt, & etiam negationes, quae nihil sunt, nec habent essentiam. Licet enim praedicta positiva perfectionum similitudine simplicium verum & proprium sint in DEO quantum ad rem formaliter significatam, & ideo illi absolute tribuantur; tamen quod modum significandi, aliquam metaphoram semper redirent, quia si in concreto sumantur, significant per modum compositionis: si in abstracto per modum formarum, quam latenter imperfectionem involvunt presumptam a rebus creatis.

QVÆSTIO Ultima.

Quomodo intelligenda & explicanda, quae docet D. Dionysius in posterioribus verbis huius ultimi capituli. Et totius libri Theologiae mysticae?

Neque ea, que sunt eam noscere, quatenus est: Prosequitur Dionysius, id est, nihil cognoscit DEUM comprehensivè, nec etiam quidditativè, & intuitivè naturaliter: Nemo enim novit filium, nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Match. 11. Neque eam cognoscere ea, que sunt, que ex parte sunt, id est, immediata è in se ipsis, sed in se ipso tanquam in objecto prius cognito, & tanquam in prima & universalí omnium causa: ratio est, quia non cognoscantur in se ipsis ut immedia est, & per se unitis cum intellectu divino, ut pater, nec per proprias species in DEO receptas, cum DEUM non possit immutari ab aliquo: ergo solum testatur, ut cognoscantur in essentia divina habent rationem speciei intelligibilis, quae si ipsam primariò representant, crea uras verò secundario. Et ita communiter Thomistæ contra Scorum ad i. part. D. Th. que. 14.

Si objicias primo, essentia divina, ut causa creaturarum, solum potest representare creaturas possibilis: ego falso enim existentes cognoscit in se ipsis. Secundo, quia alias esset essentia divina speculum creaturarum, quod est contra D. Th. que. 12. de verit. art. 6. Resp. ad 1. dist. an ecclæsa, essentia divina, ut præsupponit ut ad decreta concedat, ut determinata per decreta libera, neg. Ad secundum nego sequelam, loquendo de speculo propriæ dictæ, in quo refutant similitudines rerum a rebus ipsis: in DEO autem sunt rationes

rerum, ut praæexistentes ad res ipsas, & ideo magis est exemplar, quam speculum, nec unquam à Sanctis dicitur DEUS speculum creaturarum, sed magis quod creaturæ sint speculum DEI, ut docet D. Thom. cit. Reliqua argumenta apud Autores Scholasticos invenientur.

Nec ejus rationem esse, neque nomen, neque scientiam, nec eam tenebras esse, neque lucem, neque errorrem, neque veritatem. Hic loquitur de scientia, quam possumus habere de DEO; constat enim ex dictis, DEUM non esse cognoscibilem naturaliter: quod quid est: Nec estratio ejus à priori, nec per rationem, & discursum nostrum potest cognosci quid sit; nec habet nomen, quod eum comprehendat, ut pote ineffabilem. Nec esse tenebras, scilicet ignorantia, nec lucem, scilicet intelligentiam, nec errorrem esse, nec veritatem, quod pater ex dictis.

Si dicas, vitiosam videri repetitionem, DEUM non habere nomen, nec rationem, nec esse lucem, nec veritatem; cum in hoc eodem capite jam dixisset, DEUM non posse dici, nec rationem esse, nec lumen, nec veritatem. Respondeo. Non esse formaliter idem, non posse dici, & non habere nomen. Licet enim DEUS haberet nomen, quod ipsum quidditative significet, & quod ipsi sibi imponere posset, & ab Angelis & Beatis, modo & à viaribus ut auumavit Scotus (quamvis dicat nulli creaturæ posse aliquo nomine comprehensivè significari, in quo videatur velle salvare DEUM esse ineffabilem, ut decernit conc. Lat.) Da: o inquam, quod habere nomen, non ideo requiritur, non posse DEUM dicere, & de eo loqui sicut est, saltem pro hoc statu; & hoc negat Dionysius, quando dicit: DEUM non posse dici. Ulterius tamen reddit non habere nomen, per quod etiam praedictam opinionem non admittit.

Deinde, quando in primo loco dicit, DEUM non habere rationem, nec rationem esse, ut legi Petrus. Condictio legi, nec rationem habeat, neque sermo est. Quod non videatur esse idem formulare cum eo, quod negat in secundo loco, scilicet, nec eius rationem esse. Nam in primo loco agit de ratione, quam alius posset imaginari, DEUM habere ad ratiocinandum: in secundo de ratione, seu discursu, quem nos possemus de DEO formare. Dicere autem quod DEUS non sive sermo etiam mentalis, aut vestrum licet etiam dixit, quod non sit in eo Filius, scilicet, prout nos has positiones intelligimus, non est idem, accidere non est ejus rationem, seu non posse nos ratiocinari de DEO sicut est.

Denique quamvis in primo loco dicat, DEUM non esse lumen, nec veritatem: non est vitiosus repetitio dicere in secundo loco, non esse tenebras, neque lucem, nec errorrem, nec veritatem: Tom. quia, ut videt ut respondere S. Maximus, & Pachymera in primo loco agit de lumine spirituali, seu intelligentiate radicali, aut habituali, & similiter de veritate in secundo de actuali. Tum quia (ut mischi videunt) in primo loco licet etiam ageret de lumine intelligibili actuali, & de veritate etiam actuali, & formalis, qualis datur in iudicio: in secundo loco ea repetit, ut ostendere, nec ideo esse privationem illorum: cum enim statim dicat, DEUM non solum non esse affirmationem, aut positionem, sed neque negationem, aut ablationem: præpotuit exemplum in tenebris, quæ levigantur ad ablationem lucis, & in errore, qui levigantur ad ablationem veritatis; quasi dicere, non ideo

ideo DEUM esse tenebras, quia non esset lux, nec
ideo illa ex ore meo quia non esset veritas. Unde
non manet otiosa repetitio locis & veritatis, quia
repetitor ad introducenda, ad intentum co-
rum opposita.

Prolequitur igitur S. Doctor dicens: Nec esse
ejus affirmationem omnino, neque negationem, sed e-
orum, que illam sequuntur, affirmations, negations
facientes, eam nec dicimus illa nec negamus. Vel
juxta altam electionem: Nec est ejus in inversione
positio, nec ablatio, immo cum eorum, quae postquam
sunt, positiones & ablationes sicutum, ipsam neque
ponimus, neque tollimus, id est, deo ipso non
datur affirmatio, & positio, nec negatio & abla-
tio, sed omnes affirmations & positiones, quas
facimus, sunt alicuius, quod est inferior deo, &
omnes negations & ablations quas facimus,
sunt alicuius affirmacionis, vel positionis inferio-
ris deo: unde nec per tales positiones ponimus
DEUM, nec per tales ablationes DEUM tolli-
mus, v.g. per istam affirmationem DEVS est lapis
ponimus in DEO aliquid, quod a parte rei non
est DEUS, nec est formaliter in DEO, & per i-
stam negationem DEVS non est lapis, tollimus a
DEO aliquid, quod a parte rei non est DEUS,
neceps in DEO. Similiter per istam affirmacionem
DEVS est veritas, ponimus in DEO aliquid,
quod fieri in DEO secundum perfectionem,
quam importat, non tam secundum quod nos
veritatem concipiunt, sic enim involvit imperfec-
tionem, quae non est deus, nec in DEO: & per i-
stam negationem DEVS non est veritas, tollimus a
DEO rationem veritatis, non secundum perfectio-
nem quae est in DEO, sed secundum quod a nobis
concipitur, unde tollimus a DEO, quod non est
deus, nec in DEO, ac proinde per nostras similes
positiones, aut ablationes nec ponimus, nec tolli-
mus DEUM ipsum.

Rationem reddit S. Doctor in sequentibus
verbis: Quippe cum & omnem affirmationem & per
perfecta illa, & singularis & sua omnium, & omni ne-
gatione superior sit prestantia ejus, qui & ab omnibus

omnino secretis est, & universam aliquid superat. Vel
juxta aliam electionem: Quia supra omnem positio-
nem est perfecta, & singularis omnium causa: & su-
pra omnem ablationem ex superiori omnium simplici-
ter, extracta, & ultra anima. Id est, ideo DEUS . . .

ponitur, nec collitur per nostras positiones, &
ablationes, quia, cum sit prima, & perfectissima cau-
sa omnium, antecedit, & est superior ad quam-
cumque perfectionem crearam, quam de ipso af-
firmamus, vel ad cujus similitudinem aliquid de
eo afflatur, & consequenter etiam afficitur,
& excedit quamcumque negationem & abla-
tionem illarum positionum; semper enim permanet
in se separatus, & distinctus à quacumque alia re,
tamquam superior omnibus.

Objicit, de DEO possumus & debemus af-
firmare, quod est: & potest aliquis. Hareicus ne-
gare, quod sit, sicut negant Athici: sed talis affir-
matio & negatio ponit & tollit deum: ergo falso
dicitur, quod nulla affirmatio ponat deum, &
nulla ablatio, neq; negatio deum tollat. Respo-
nsus: non ponit & tollit deum quoad anet, con-
cedo quod quid est, neg, non enim in mystica
Theologia negari deum esse, cum hoc sit de si-
de certum, & etiam naturaliter evidens. Quid ag-
at enim DEVS sit, hoc nec fides cognoscit distincte,
& prout ipse est in se, sed per species & etiam co-
gnoscit enigmaticè quidquid de eo affirmari nec
ratio naturalis ad hoc potest allurgere, sed tan-
tum ad cognoscendum DEUM, & perfectiones
eius per similitudines rerum creatarum, & ad modu-
lum illarum: quod proinde nega, & renoveret
Theologia mystica, ut DEUM contempletur nu-
de sine his involucris, ei que uniat immedia è
immediatione alterius cogniti, licet non sit im-
mediatione speciei (in forte fiat per speciem crea-
tarum ipsum immedia è representatione, de qua
jam supra differimus) donec videamus illum si-
cuit est quadrivitiae, & intuitu per intel-
lectum eleva, um lumine glori in fa-
caliorum laetula. Amen.

ENV.